UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Si familia furtum fecisse dicatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

e iur̃m. Quod aũt ſit remedium, dicam. j. ¶ Scdo quero[c], quid†
5 hoſpitatus dedit cauponi valiſiam, vel ſarcellum, ⁊ in mane ſe
aliquid ſibi ſubtractum de valiſia. Dicit Roſ. ſi quidem valiſia
fuit data ſignata, ⁊ ſigillata, ⁊ reddit ſigillata, non hʒ hoſpitatꝰ
de quo conquerat. Si vero non fuerit data ſigillata, vel reperit
non ſigillata, tunc eodem mõ recurrendum eſt ad preſumptio-
nem, vt. s. imo plus hoc caſu, cum conſtet de maleficio, ſtabitur
iur̃o hoſpitati, ar. l. ſi q̃n. C. vnde vi. Ita dicit Roſ. ⁊ Gul. hoc ſen
tit, arg. l. ſemper. §. in hoc interdicto. ſ. quod vi aut clam. Mi-
hi vero vr̃, ꝙ q̃n valiſia redditur ſigillata, ꝙ ipſe dicat verũ. ceſ-
ſat. n. omnis ſuſpicio, q̃n ſigna non ſunt mutata, l. vlti. C. de edi.
diui Adria. tol. Sed q̃n redditur diſſigillata, tunc non credo, ꝙ
f ſtetur eius iur̃o[f]. Nam d. l. ſi q̃n. ⁊ l. ſemper. §. in hoc interdicto.
loquuntur in eo, qui dolum commiſit, ⁊ hoc conſtat, vt probatur
ex̃ ꝙ met. cau. c. vlt. ſʒ hic non conſtat, vtrum ipſe caupo fecerit,
an alius, ⁊ ſic non conſtat an conueniatur ex facto ſuo, vel quaſi
maleficio ex facto alterius, vnde leges ille non hñt locum. vnde
probari dʒ recte quid ſit in valiſia. l. j. §. ſi ciſta. ſ. depo. ⁊ ibi no.
Sed qualiter poterit fieri iſta probatio? In hoc dico, ꝙ dat con-
ſilium a lege, q2 iudex hʒ ſuper hoc ptãtem tormentandi fami-
liares domus, ⁊ alios qui erant in domo, ⁊ procedẽdi ſuper hoc
ſummatim, vt. C. de naufr. l. quoties. ⁊ l. de ſubmerſis. eo. tit. Et
g ita de facto obſeruaui,[g] cum Piſis mihi occurriſſet de facto.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Non poteſt repellere. Caupo tenetur recipere hoſpi-
tes, niſi ex cauſa, vide que dicit Barto. in l. mariti. §. j. ĩ. de adult. ⁊
multas fallentias vide in l. j. vel ij. in apoſtilla magna. ſ. naut.
cau. ſtabul.

b Alex. ¶ Cogatur facere. Adde Bar. in l. munerum. §. iudican-
di. ĩ. de mu. ⁊ ho. Item limita vt dicit Bar. in l. j. de tab. li. xj. ⁊
ipſe no. poſt gl. l. fi. §. fi. de eo p quem fac. eſt. ⁊ Bar. in l. ſemper.
§. ſi in ſepulchro. ſ. quod vi aut clam. p Cy. in l. fi. ſ. ne quis euꝫ,
qui in ius voc. p Ang. Bal. ⁊ Pau. de Ca. in l. ſi duo. §. fi. ſ. ſi qs
cau. Et an notarius nolens facere inſtr̃m, poſſit priuari officio,
Bal. vr̃ velle ꝙ ſic, in l. puidendum. C. de poſtu. ⁊ Io. And. in c.
ſicut. ne cler. vel monac. ⁊ vide no. per Bar. in rub. de fi. inſtru.
Adde gl. in l. argentarius. in prin. ſ. de eden.

c Alex. ¶ Tn̄ excuſat. Limita niſi notarius eẽt adeptus dignita
tem, ſʒ Bal. in l. nec patronis. C. de ope. lib. ⁊ vide Io. an in ad-
di. Spe. in rub. de inſti. edi.

d Alex. ¶ Quidam peregrinus. Vide Bar. in l. j. §. ſi ciſta. ſ. de-
poſi. ⁊ quod no. Doc. cano. in c. j. de cõmo ⁊ Bar. in rubr. C. de-
poſi. ⁊ quod no. Bar. in l. in actionibus. ad fi. ſ. de in lit. iur. Ad-
de ꝙ hoſpes non tenet, niſi pbetur, ꝙ eo ſciente impoſita eſt in
hoſpitio, vt eſt gl. j. in verbo, in nauem. ſ. nau. cau. ſtab. ⁊ Bald.
in l. certi. C. loca.

e Alex. ¶ Secundo quero. Et q̃n hoſpitator, vel nauta teneatur
ad res perditas, ⁊ an contra eum preſumatur, vide Bald. in l. j.
C. loca. ⁊ vide de omnibus in Spe. in ti. de fur. §. j. verſ. pone. ⁊
ibi videas.

f Alex. ¶ Eius iuramento. Vide Bal. in rub. C. depo. ⁊ in l. j. C.
loc. ⁊ no. in d. l. j. §. ſi ciſta. ff. depoſi. ⁊ poſuit Ludo. in l. in actio-
nibus. ſ. de in lit. iur. ⁊ Bal. in l. certi. C. loc.

g Alex. ¶ De facto obſeruaui. Not. q2 quotidie ſeruatur, ꝙ ſcili-
cet tormentantur familiares cauponum, adde Bartol. in l. j. in
prin. de offic. prefec. vigil. facit quod no. Bar. in l. domini hor-
reorum. ſ. loca. ſed Specu. videtur tenere contrarium in titu-
lo de fur. §. j. verſ. pone. Adde videndum Pet. de Anc. conſil.
cclxxxix.

Si familia furtum feciſſe dicatur. Tit. vj.

¶ Ad euidentiam debes ſcire, ꝙ iſte titulus non inducit nouaꝫ
actionem, ſʒ eſt quedam additio, per quaꝫ pena minuitur, vt in-
fra videbitis.

LEX I.

1 ☞ Dñs qui ſciuit delictum fuiſſe commiſſum per familiam q̃n
teneatur ſuo nomine.

2 Edictum, ſi famil. fur. feciſ. dic, an habeat locum in liberis ho-
minibus non hñtibus dñm.

3 Serui plures de vna familia ſi accuſantur criminaliter, non hʒ
locum l. j. ſi famil. fur. feciſ. dicat.

4 Plures homines liberi ſi accuſantur criminaliter, an hʒ locuꝫ
edictum, ſi famil. fur. feciſ. dicat.

5 Plures dñi, ſi iuſſerunt vni vt faceret aliquod maleficium vna
pena an preſtari debeat ab omnibus.

Vtiliſſimum. Op. de l. ſi familia. ⁊ l.
quoties. in fi. ĩ. eo. vbi
dñs deliquit, ⁊ tn̄ hʒ bñficium huius edicti. Sl.
non ſoluit. Sol. hic loquit, q̃n dñs deliquit circa
ipſum maleficium cõmiſſum. ibi, q̃n ex poſt facto
deliquit, deſinendo dolo poſſidere. Item opp. de
l. ij. §. j. ⁊ l. ſi ex duob. ſ. de nox. ⁊ l. iiij. §. cum dñs. eo. ti. Solue vt
ibi. ¶ Circa hanc l. quero † primo, q̃n dñs ſciuit, vtrũ ipſe tenea
tur ſuo noie. Gl. rñdit. Aut dñs iuſſit, ⁊ tunc ẽt ipſe tenet ſuo no
mine, ⁊ ẽt noie ſeruorũ, d. l. ij. §. j. ⁊ d. l. ſi ex duob. ſ. de nox. Aut
ſciuit tm̃, ⁊ tunc ſuo noie non tenet, ſed tenet noie ſeruorum, nec
hʒ bñficiuꝫ huius edicti ⁊ ita loquit hic. Intellige hoc, niſi in il
lis caſib. in quib. ex ſola ſcientia qs punit, de qbus vidiſtis. ĩ. ad
l. Põp. de parri. l. vtrũ. in fi. ¶ Quero, hic loquit de furto ⁊ dã-
no, quid de iniuria illata in pſonã. Certe vr̃ ſecus. l. ſi familia. in
fi. ſ. de iuriſ. om. iud. vel verius idem in iniuria, vt ibi pʒ, ⁊ tex.
expone, vt ibi, ꝙ hic tʒ Dy. ¶ Quero ex̃ glo. quid ſi vna familia
hoium liberorũ deliquiſſet, an ſufficeret tm̃ preſtari, quantum ſi
liber feciſſet. Dyn. ꝙ ſic, vt ipſe not. in l. ſemper. §. j. ſ. qd vi aut
2 clam. Contra dico, ꝙ illud edictũ eſt ſtatutum in fauorẽ dñorũ:
vñ in liberis hoibus qui non hñt dñm, ceſſat rõ huiꝰ edicti. Hoc
ẽt apparet, q2 ſi eẽnt plures ſerui diuerſorũ dñorum, p quolibet
dẽret pſtari ſolida pena, vt, ĩ. de iniu. l. ſi plures. ⁊ no. in d. l. ſi fa-
3 milia. in fi. gl. mag. ſ. de iuriſ. om. iudi. ¶ j Quero, vtrũ iſta lex
habeat locũ, q̃n plures ſerui de vna familia accuſant criĩaliter?
Rñ. ꝙ non. Primo p tex. d. l. ſi familia. Nam q̃n agit ad vindi-
ctã publicã, non hʒ locũ edictũ iſtud, vt ibi dr̃. Scdo pbo p rõnẽ,
a accuſatio ex qua imponeret pena pecuniaria, nõ cadit i ſeruũ[a],
l. hos accuſare. §. oibus. ĩ. de accuſ. ſʒ dẽret illa pena alterari in
corporalẽ, que caderet in ſeruũ, d. §. oibus. in fi. Sʒ q̃n tractatur
de pena corporali, non hʒ locum iſtud edictũ, qd eſt introductũ
in fauorem dñi, ne cogat nimiũ ſoluere: ⁊ ſic vbi de ſolutione nõ
4 tractat, non hʒ locũ. Ex pdictis ẽt † apparet, ꝙ q̃n plures hoies
liberi accuſant criminaliter, non hʒ locũ iſtud edictũ, q2 agit de
vindicta publica. d. l. ſi familia. Tu habes hic, ꝙ q̃n dñs ſciuit, ⁊
5 iuſſit, tenet inſolidum ſuo noie, p vno iuſſu, † quero, qd erit ſi plu-
res iuſſerunt vni vt faceret aliquod maleficium, an debeat vna
pſtari pena ab oibus: quod vr̃ per tex. in d. l. ſi familia. Sʒ certe
ibi loquit tm̃ in familia ſeruorũ: ſed ſi plures liberi iuſſerũt vni,
quilibet tenet inſolidum, nec vnius ſolutio, alium liberaret, l. ſi
plurium ſeruus. ⁊ ibi no. ſ. de nox.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Non cadit in ſeruum. Vide Bart. in l. hos accuſare. §.
oibus. ĩ. de accuſ. vbi cõtrium vr̃ ipſe tenere, ſcꝫ ꝙ pena pecunia-
ria cadit in ſeruum, lʒ ipſe cõtrium hic teneat. Vide concordan-
tiam poſitam in d. §. omnibus.

1 ☞ Pena ſi imponitur reſpectiue ad aliam intelligit cum om
nibus qualitatibus illius pene, ad quam ſit relatio.

§. Cum plures. Si ſm iudicium ita ſe hʒ ad pri-
mum, ꝙ condẽnatoria lata in pri
mo, ⁊ actione ſecuta, tollat, ſm interim differt, ⁊ cumulatio impe
ditur. h. d. No. nouam regulam impediente cumulationis, quã
dixi in ſummario, ꝙ Dy. ponit in c. nullus pluribus. de reg. iu.
lib. vj. nec Pet. in l. edita actio. C. de edend. De hac regula feci
mentionem in l. naturaliter. §. nihil cõe. ſ. de acq. poſ. in repeti.
quam feci de illo §. ¶ Quero, dr̃ hic in l. ij. pene noie duplum. ⁊
condõnis ſimplum, quid ſi familia fecit furtum manifeſtuꝫ: dicit
gl. dʒ pſtare quadruplum, ſicut ſi liber hõ feciſſet. † Ex hoc tex.
cum gl. no. ꝙ q̃n vna pena imponit reſpectiue ad aliam, intelli-
gitur oibus qualitatibus illius pene, ad quaꝫ ſit relatio. Et per
hoc erat hoc anno queſtio. Dicit ſtatutum, ꝙ nobilis puniatur,
pena quadrupli eius, in quo puniret popularis: contingit quod
nobilis deliquit de nocte, vel in platea, vbi pena augmẽtatur:
queritur, vtrum debeat quadruplari pena ſimplicis maleficij
an vero pena maleficij ſic qualificati: Et hic eſt caſus, ꝙ pena ma
leficij ſic qualificati quadruplicet: q2 ad illam refertur cuꝫ omni
a bus ſuis qualitatibus.[a] In cõtrium facit l. in furti. in prin. ſ. de
fur. De hoc plene ſcripſi in l. ſanctio legum. ĩ. de pe.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Omnibus qualitatibus. Adde ꝙ no. in l. j. in princ. ĩ. de
receptator.

LEX III.

1 ☞ Penam q̃n vnus ex pluribus dʒ, alius rem, alius eſtima-
tionem ex diſpoſitione legis, an ſolõne vnius alij liberentur.

Quoties. Hec lex eſt difficilis, ⁊ diuiditur
i duas partes. Primo an ſolutio
dñi proſit hñtibus cauſam a domino. Secundo, an ſo
lutio habentium cauſam a domino proſit dño. Scda
ibi,

ibi,ꝙ ſi prius. Nunquã legi iſtã legẽ,ꝙ non daret mihi laborez. ¶ Op.ꝛ vr̃,ꝙ ſolutio dñi non ꝓ ſit manumiſſo,q2 hꝫ titulũ lucratiuũ:vt j.ſequit̃ in ea.l. Sol.dnt qdã,qꝺ hic iuit manumiſſus data pecunia certe non pl;,q2 ſeruus cũ ex ſuo facto,ꝛ ex delicto coueniat,non põt hẽre regreſſum ꝯ dnm,ꝛ iõ nõ video quid operet datio pecunie,vel nõ. Alij dñt,ꝙ iſte verſi.idemq;.refert ad caſuꝫ ſubuaditũ,quaſi diceret.ꝙ ſolutio dñi ꝓſit emptori dũtaxat,ſubaudi,nõ donatario:ꝛ qꝺ ſequit̃,idem erit in manumiſſo,ſubaudi,ꝙ in donatario. Et in hoc gl.reſidet. Tu potes dicere,ꝙ in prin.legis loquimur,qñ dñs ſoluit,cuius ſolutio ꝓdeſt manumiſſo. Scda pars legis loquit̃,qñ manumiſſus ſoluit,cuiꝰ ſolutio nõ ꝓdeſt dño. Sꝫ ꝯ hoc facit,qꝺ dr in hoc prin.qꝺ ꝓdeſt emptori dũtaxat,quaſi diceret,nõ hñti cãm lucratiuã:ſed manumiſſus hꝫ cãm lucratiuam:ergo,ꝛc. Un̄ ſi dicerez,aut dñs ſoluit anteꝙ alienaret,ꝛ tũc cũ illa ſolõne oẽs ſerui ſunt liberati,ꝓderit poſtea manumiſſo,vel alienato quocũq; tit. Si vero dñs ſoluit poſt alienationẽ,tũc nõ prodeſt niſi emptori dũtaxat. Ita intelligo hanc legẽ. Non eñ factũ dñi ꝓdeſt ei,qui hꝫ cãm ab eo,ſi ipſius dñi non intereſt,vt no.in l.rem alienã.ſ.de pig.action.

¶ Uenio ad ſecũdã partẽ. Op.ꝙ ſolutio manumiſſi ꝓſit dño,vt ſ.de noxa.l.de illo in fi.ꝛ l.ſeq. Sol.ibi cũ vnus ſeruus delinquit.hic qñ delinquit tota familia. Uñ,qñ vnus delinquit,a quocunq; ſoluat,illius delicti,ꝛ perſone noĩe,ſeu cõtemplatione ſoluit,ſecus qñ delinquit a familia.ita loquit̃ hic. Et eodem mõ rñde ad l.ſi ſeruus nauẽ.§.fi.ſ.de fur.ad qꝺ facit l.qui ſeruũ.ſ.de interrog.act. ¶ Ex pp.de l.et.§.pe.ſ.de peti.here. Una gl.dicit hic,ſolue vt ibi. Alia gl.mag.intrat in vnam diſtinctionem ſatis longã. Timore huius ꝯrij,qꝺ nec clare,nec bene expedit,ideo tu dicas:Qñq; quis tenet ad rem,ꝛ ad penã ꝓmiſſam ex cõuẽtione.tunc an ſolutio vnius tollat oblĩonem alterius.ſed non eſt noſtra mã hic,lꝫ gl.tangat:ſed plene examinaui in l.ſi ita ſtipulatus.in

1 ꝯrijs vltime partis.ſ.de verb.obl. Qñq; † vnus a dꝫ rẽ,ꝛ alius

a penam,vel alius eſtimationem ex diſpone legis,ꝛ iſta eſt materia nr̃a,i qua dic. Aut actio eſt realis,vel miſta cũ illa,qua vterque tenet:ꝛ tũc aut primo conſequor rẽ,ꝛ poſtea nõ poſſum agere ad eſtimationem,l.Stichum.§.dolo.ſ.de ſol.ꝛ l.et.§.pe.ſ.de peti.here. Aut prima ꝯſequor eſtimationem ab vno:ꝛ tũc aut ille,a quo exactum eſt,fuit conuentus,ꝛ exactꝰ rõne doli,aut fuit exactus rõne doli,ſed non conuentus,aut fuit conuentus rõne doli,ſed non exactus:aut neq; conuentus,neq; exactus rõne doli. Primo caſu,qñ fuit conuentus,ꝛ exactus rõne doli,puta q2 dolo deſijt poſſidere,fuit conuentus ꝛ exactus,ꝛ tunc aut poſſeſſor,qui poſtea conueniret,eſſet habiturus regreſſum ꝯ ipſuꝫ ſoluentem,ꝛ iterum ad rem non poterit agi,arg.huius l.ꝛ not.in d.l.et.§.pe.ſ.de peti.here. Aut non eſſet habiturus regreſſuꝫ,ꝛ poterit agi ad rem ꝯ poſſeſſorem,d.l.et.§.pe.ꝛ d.l.Stichuꝫ.§.dolo.ſ.de ſolutio. Secundo caſu,qñ fuit exactus rõne doli,ſed non conuentus.exemplum,egi ꝯ poſſeſſorem,ꝛ ſic fuit conuentꝰ rõne poſſeſſionis:ſed q2 nõ reſtituebat,fuit facta exactio eſtimationis,ꝛ ſic exactus pp dolum,ꝛ tunc ad rem non poterit agi,d.l.Stichum.§.dolo. Tertio caſu,qñ fuit conuentus rõne doli,ſꝫ non exactus.exemplum,egi ꝯ eum,qui dolo deſijt poſſidere,nõ fuit exactus per ſniam:ſed deuenimus ad tranſactionez,vel pactum,ꝛ tunc proderit poſſeſſori,vt non poſſit conueniri,ſi hẽret cãm a me,ſiue eſſet habiturus regreſſum ꝯ me,q2 emptor ſiue non,q2 donatarius,l.ſi tibi.§.pactum conuentum.ſ.de pac. Si vero non hẽret cãm a me,tunc ſecus,l.ſi vnus.§.ante oĩa.ſ.de

b pac.ꝛ l.iãꝫ poſtea.§.fi.ꝛ l.ſeq.ſ.de iureiuran. Quarto caſu,[b] qñ nec conuentus.nec exactus rõne doli:ſed forte ſoluit rõne culpe,vel alias,ꝛ ꝓderit poſſeſſori,ſi hꝫ cãm ab eo.alias ſecus,per iura preall. Qñq; contingit,qꝺ actio,qua vterq; conuenitur,eſt actio perſonalis,ꝛ tunc aut competit ad ſpẽm,ꝛ eadem eſt adhibenda diſtinctio,vt no.C.de condictio.furt.l.j.p gl.lꝫ Ty.aliter ibi dixerit. Aut competit ad quantitatem,ꝛ tunc aut quantitas debetur ſimpliciter,aut reſpectu certe ſpeciei. Primo caſu,a quocunq; ſoluatur non poteſt ab eo,vel ab alio peti,vt ſ.de re iudi.l.ſi quis a dolo.§.j. Secundo caſu,aut quantitas debet̃ reſpectu vnius ſpeciei determinate,ꝛ ſolutio facta ab vno liberat omnes,l.de illo.in fi.ſ.de noxa.ꝛ l.ſi ſeruus nauem.in fi.ſ.fur. Aut debet̃ reſpectu plurium ſpecierum,vt vnius familie,ꝛ tunc aut queris,an vnius ſolutio facta ab vno ꝓſit alijs,ꝛ hꝫ locum materia legis noſtre in qua dic,aut ille alius ꝯ quẽ vis agere,eſt eiuſdem conditionis,cuius erat primus ſoluẽs,vt puta,q2 eſt aliꝰ dñs ſocius ignorans,ſicut primus,illi ꝓderit,l.ſi familia.j.eo.ꝛ ibi videbitis. Aut non eſt eiuſdem conditionis,vt q2 eſt alius dñs ſocius,qui ſoluit ſciens,lꝫ primus eiuſdem conditionis fuerit ignorans,d.l.ſi familia. Aut eſt alius hñs cãm a dño,ꝛ tunc diſtingue. Aut primo ſoluit antequam eum alienaret,vel manumitteret,ꝛ ꝓdeſt omnib.habentib.cãm ab eo,ẽt ſi haberet titulum lucratiuum,vt hac l.in prin.verſic.idemq; eſt. Aut ſoluit poſtquam eum alienauerat,vel manumiſerat,ꝛ tunc non ꝓdeſt,niſi ei,qui haberet titulum non lucratiuum.vt hac l.in prin. Si vero ille primo ſoluit,qui hꝫ cãm a dño,tunc aut ſoluens erat talis,qui hẽbat regreſſum,ꝯ dñm,ꝛ eius ſolutio ꝓdeſt dño,aut nõ,ꝛ tunc ſecus,vt hac l.ver.ꝙ ſi prius. Qñq; contingit,ꝙ vnus ad eſtimationem conuentus eſt actione perſonalis,ꝛ exactus,ꝛ ꝯ alium agitur ad rem actione perſonali,ꝛ tunc aut ille,qui cõuenitur ad rem,hꝫ cãm a primo conuento,ꝛ non põt conueniri,l.illicite.ſ.de reb.cor. Aut non hꝫ cãm ab eo,ꝛ tũc ſecus.exemplũ,ſi ego egi ꝯ commodatarium,ꝛ habui eſtimationem,potero agere ꝯ poſſeſſorem rei,lꝫ poſtea habita re,tenear illi reddere eſtimationem,l.ſi fullo.ſ.de condictio.ſine cau.ꝛ l.in commodato.in fi.ſ.commo.ꝛ per Dy.in c.pro poſſeſſore.de regu.iur.lib.vj. Ultimo gl.magna eſt corrupta vitio ſcriptoris,vide eam,ꝛ corrige eam ibi,in non ſocijs,ſi ab vno rem peto.ꝛc.debꝫ dicere.ſi ab vno penam peto,ꝛ ab alio rem nihilominus peto. Non habetis hic alia.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Qñq; vnus. Qñ vnus dꝫ rem ꝛ alius penam,ꝛ an per executionem factam ꝯ vnum,alius ſit liberatus:ſed quid ſi vnꝰ tenebetur ad intereſſe,alius ad penam,vide Bar.no.poſt gl.in l.fi.§.fi.ſ.de eo per quem fact.eſt.ꝛ vide Bar.in l.ſemper.§.ſi in ſepulchro.ſ.quod vi aut clam.

b Alex. ¶ Quarto caſu. Et faciũt iſta,an iudex faciẽdo litẽ ſuã,ſi ſoluit,liberet principalez,vide que dixi poſt Ang.in l.pe.§.fi.ne quis eum qui in ius voc.ꝛc.ꝛ in l.ſi quis dolo.§.j.ſ.de re iudi.

LEX V.

SI familia communis. Iſta lex diuidit̃ in tres partes. Primo loquit̃,qñ familia plurium delinquit vno ſciente,non tñ iubente. Secundo,qñ delinquit vno iubente. Tertio,repetit qꝺ dixerat in prin.ꝛ circa illud determinat vnam qõnem. Secunda ibi,ꝛ ſi ſeruus. Tertia ibi,ſi ergo. Uerſi.qꝺ ille.legitur in gl.duob.modis. Tene quãuis:q2 vtraq; eſt bona. Opp.ad prin.ꝛ vr̃,qꝺ ille ſciuit,nõ repetat a ſocio,l.ſi ex duob.ſ.de noxa. Sol.ibi loquitur in iubente:hic in ſciente ſimpliciter. Uenio ad ſecundam partem,dr hic,ſi modo cum eo quoq; ex l.Aquilia,vel ex lege xij.tab.agi põt. Quero,vtruꝫ aliquo caſu poſſit ſeruus delinquere,quo nõ aga

a tur in dñm ſocium ignorantem:Gl.hic[a] ſe inuoluit circa hoc,ꝛ ponit multos caſus,ꝛ notabiliter loquitur hic:Aut ille qui eſt ignorans non poſſidet,nec dolo deſijt poſſidere ꝛ non tenetur,l.quoties.§.pretor.ſ.de noxali.ꝛ in iſto caſu ſi ſoluiſſet,nõ repeteret:q2 ſponte ſoluit,non ex neceſſitate. Aut poſſidebat eum,ꝛ tunc aut ſeruus deliquit coactus ab altero.ꝛ dño inuito,ita qꝺ aliter facere non poterat ꝛ tunc dñs ignorans non tenet̃,q2 nullum eſt delictum ſerui. Aut potuit aliter euadere,ꝛ tunc aut deliquit delicto leui,ꝛ idem:q2 alter ſocius non tenetur,cum ſeruus in hoc deberet dño parere. Si vero commiſit delictũ atrox tunc tenet̃ ſeruus,q2 deliquit ſeruus:qm̃ parere nõ debuit ſeruus in hoc.l.ij.§.is qui,ſ.de noxa. Ita colligit̃ hic ex gl.noſtra.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Glo.hic. Per iſtam gl.vr̃ limitanda gl.in l.liber homo.ad legem aquil.vbi in atrociorib.filius ſeruus non tenetur parere dño,vel patri:alias,ſi pareant,tenentur.hoc eſt verum,niſi alias eſſent perituri,ſi non feciſſent. Ita vr̃ gl.multum not.hic. Adde qꝺ Bar.in l.ſi ſeruus.ſ.de noxa.

a Arborum furtim ceſarum.[a] Tit.vij.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Arborũ furtim ceſarum. Practicã huius tit.vide per Spe.de iniur.§.ij.ver.itẽ q incidit vel decidit arbores plures.

a LEX I.

SI furtim.[a] Hanc legem declara p ea q dicta ſunt in l.j.§.dixerit aliquis.ſ.publica.tangam in l.j.j.tit.j.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si furtim. Et qñ eſt ſylua inciſa ꝛ ligna exportata an competat remedium huius tit.vel legis Aquilie,vide Bal.in l.j.C.ad leg.aquil.